

(המשך מעמוד 7)

מעין ציר ירושלים-עמאד-דמך שק, תחת חסות שתי המעצמות, מתוך מגמה לחסל את אש"ף ולהוציאו מן המישחק. פרס משתדל לקרוב גם את מצרים לציר זה, ולשם כך הכריז על ויתור על הסכסוך האוטונומי, שאינו מקובל עוד בקאהיר. זוהי תיקויות-שווא. כמו כל התיקויות הקודמות מסוג זה שהתהלכו בירד שלים כמשך 15 השנים האחרונות. אך נראה כי זהו הקו המנחה את פרס — ולשם כך הוא מוכן לשלב את רק"ח בתוכניותיו.

אם יגבר כמסקוואה הקו למען סוריה ונגד אש"ף, תרקד רק"ח גם לפי מנגינה זו. הסיכויים לכך כבר בלתי בוטריים. על רקע זה יכולה להיווצר שותפות-אינטרסים בין ממשל לתישראל ובין רק"ח.

הגידול הפרובוקטיבי

ש לתמונה זו גם היבט מקומי. בשנה האחרונה בלטה עובדה מוזרה מאוד במדיניות הירושלית: ממשלת-ישראל הקדישה את כל המאמצים להיסלח הרשימה המתקדמת, בעזרה מפנקת את רק"ח.

הרבר בלט עוד בוועדת-הבחירות. קנוניה של הליכוד והמערך גרמה לפסילת הרשימה המתקדמת, בעוד שאיש לא פגע ברק"ח. גאולה כהן, מנהיגת הנוחה נגד המתקדמת, אף אמרה זאת בפירוש ברינוי הוועדה: היא מוכנה לקבל את רק"ח הקומוניסטית, אך היא רוצה לחסל את המתקדמת. לשיא הגיעו הרברים בוועדת הכנסת, כאשר הוחלט לשלול חלקית את חסינותו של מוחמד מיעארי, איש המתקדמת. האישום: הוא השתתף באירוע לזכר איש-אש"ף, פאהד קוואסמה, שנרצח בידי הסורים בגלל תמיכתו בשלום עם ישראל. באותה אכזרה עצמה השתתף גם ח"כ רק"ח תופיק יואר. אך איש לא הציע לשלול את החסינות שלו — למרות שהי סיבות היו שוות לגמרי לגבי שניהם. למיפלת-העבודה ולרק"ח יש אינטרס משותף בחיסול הרשימה המתקדמת ברחוב הערבי. רק"ח אינה מסתירה שהיא רואה במתקדמת את יריבתה העיקרית, ומוזה יותר משנה וחצי היא מנהלת נגדה מסע-עממלה פרוץ. גם הוועידה עמדה בסיומן זה, כשהתקפה על "הגידול הפרובוקטיבי" היתה נושא מרכזי. בכתבת הטל-וויזיה הישראלית על הוועידה שודר בהרחבה נאום-השמחה ארסי נגד המתקדמת.

למיפלת-העבודה יש אינטרס דר מה, גם שלפי הסטאטיסטיקה גרפה המתקדמת ברחוב הערבי את מרבית הקולות של הרשימות הערביות, שהיו קשורות במערך. אין למיפלת-העבודה כל תיקויה לקחת קולות מרק"ח, שהיא המייסד הוותיק ברחוב הערבי. 90% מבחצרי רק"ח הם ערבים. על הבימה ובאולם הוועידה נעשה הכל כדי להסוות עובדה זו, וליצור רושם כאילו מורכבת ההמפלגה בערך הצריחצי מיהודים ומערבים.

מוסקוואה אינה מעוניינת בישראל כמיפלת ערבית. רק"ח מעוניינת לשמור על האשליה שהיא ממלכה תפקיד חשוב בדעת-הקהל היהודית, ועל כן היא מקפידה מאז 1948 על כך שהמנהיג מס' 1 כמיפלת הוא יהודי, ושכחציתו חברי הוועד המרכזי והלישכה המדינית הם יהודים. האנשים החוקרים של המיפלת — אמיל חביבי, תופיק טובי וצבריהם — נאלצים להסתפק במערך נחות.

במשך שנים נרדפה רק"ח (ומקי לפנייה) עליידי השילומר נות. הוועידה ה-20 של המיסד לנה מסמלת מציאות אחרת לגמרי: רק"ח היא עתה בתי חסות של המימסד הישראלי והציוני, ויתכן מאוד שתהיה בקרוב גם בתיחפסנוקים שלו.

מוסקוואה חששה לנטוש את ערפאת, מכיוון שהוא נהנה מתמיכת הרוב העצום של העם הפלסטיני. היא פחדה שמא עמדה נגד אש"ף תרחיק את הפלסטינים ואת אש"ף לזרועות האמריקאים, ותביא לבידוד גמור עם סוריה ובדית-המועצות במרחב. לכן ניסתה לתמוך בשני הצדדים היריבים בעת ובעונה אחת — כל עוד הדבר אפשרי.

התקפה על אש"ף

כל המהלכים המסובכים האלה תמכה רק"ח בברית-המועצות, בלי סטייה של מילימטר לכאן או לכאן. הדבר היה קשה ביותר. כי רבבות הערבים המצביעים בעד רק"ח הם חסידים מושבעים של ערפאת ושל אש"ף. סטייה מן הקו של תמיכה בלתי-מסוייגת בערפאת יכולה להי מיט על רק"ח אסון.

ותיקי-המיפלת וזכרים אסון דומה. בבחירות לכנסת הרביעית, ב-1959, ירדה המיפלת הקומוניסטית (שנק' ראה אז מק"י) לחצי, משישה מנדטים לשלושה. הסיבה: מוסקוואה תמכה אז בשליט העיראקי, עבדאל-כרים קאד סם, נגד שליט מצריים, גמאל עבדאל-נאצר, שהיה אליל הערבים בישראל. אולם האינטרסים המקומיים של רק"ח ממלאים רק תפקיד קטן בחישובים הגלובליים של מוסקוואה.

לאחרונה מתגברים הסיכויים כי מוסקוואה החליטה לשנות כיוון, ולתמוך בקו הסורי נגד ערפאת ואש"ף העצמאי.

סימנים לכך ניכרים היטב במערכות רק"ח. ערב הוועידה פורסם בביטאון רק"ח מאמר-התקפה חסרת-קדמים על יאסר ערפאת. הנהגת-אש"ף האשמה בו בחטאים רבים ומגוונים: רדיפת המיפלת הקומוניסטית בגדה המערבית, ביורוקרטיה, חיי-מותרות ושחיתות, ובעיקר — ההסכם עם המלך חוסיין, סוכן האימפריאליזם. במערכת הטוטליטארית של רק"ח לא יתכן פירסום מאמר כלשהו, מבלי שתהיה לכך כוונה.

מעל כימת הוועידה אומנם הסתייגה נציגת הקו הרישמי ממאמר זה, אך גם היא לא חסכה את שבט הביקורת מאש"ף. ואילו בהחלטות הוועידה כלול גינוי חריף של "המזימה האימפריאליסטית" שהביאה להסכם ערפאת-חוסיין ופילוג אש"ף. בצורה מרומזת אך ברורה הוטלה על ערפאת האשמה לפילוגים באש"ף, והוא נרדף להתרחק מחוסיין וממוכארכ, ומשאר ידידי אמר ריקה. למעשה זוהי פסילה טוטאלית של מדיניות ערפאת והנהגת אש"ף, ותמיכה מוחלטת בקו של סוריה.

כררכם של הקומוניסטים, נעטפו החלטות המורות אלה בצמרגפן מילולי. ההחלטות חזרו על הכרת רק"ח כאש"ף כנציג החוקי הבלעדי של העם הפלסטיני. מיכר-הכרזה של ערפאת לוועידה נקרא מעל הבימה. אך המסר היה ברור לכל מי שמבין מינוח קומוניסטי.

מוכר מאליהו שהדבר כלל לא היה אפשרי, אלמלא ידעו ראשי רק"ח שזוהי הקו המדויק של מוסקוואה — מה גם שנציגי ברית-המועצות ישבו בוועידה ויכלו למסור לראשיה את המידע המתאים.

ציר עם דמשק

עימות כאלה הן מוסיקה ערבה באוזני המימסד הישראלי. ממשלת-פרס לא העלימה את נכונותה לשאת ולתת עם סוריה, אחרי שכבר קיבלה את העיקרון של ועידה בינלאומית בהשתתפות ברית-המועצות. סוריה, מצידה, משתלחת עתה להתקרב לירדן — מבלי לנטוש את המילחמה באש"ף. כל זה מעורר בחוגיו של שימעון פרס תיקויה חדשה:

ביקרו. הלישכה השיבה למזכירתה של שמיר שפרס לא יבוא. שמחה וטובת-לב סיפרה שמיר שראשיה-ממשלה רחה את ההזמנה להר פעה בתיאטרון ירושלים. להופעת הפוליטיקאים בארועי הטלת-הרס היתה חשיבות רבה. זהו מאבק על קולותיהם של 400 אלף בוחרים קשישים, שרובם מהססים בין שני הגורמים השמרניים הגדולים. אך שמיר שמחה על היעדרותו של פרס לא רק מסיבות אלקטורליות, כפי שהתברר אחר-כך.

כשנודע כי פרס לא יגיע, פנה אל שמיר גורם אחר, שהיה מעורב בארועי הטלת-הרס. והסביר לה שהיא לא תוכל להתחמק מהזמנתו של ראשיה-ממשלה, ועליה לעשות זאת שנית. שמיר סירבה, והוחלט שבעניין יכריע בורה. כבורר נבחר ידיד נאמן של שרי החוץ, אדם שאינו חבר בשום מיפלת, אך הוא משמש מזה זמן יועץ-סתרים של ממלא-מקום ראשיה-ממשלה. הרידי, שגם פרס אינו זר לו, גרס שאי אפשר להתעלם מראשיה-ממשלה ויש לפנות אליו רישמית, מתוך הנחה שפניה מכובדת תרצה אותו.

שמיר פסקה החלטית: לא! היא אמרה בקול רם: "אני לא אוכל לעשות דבר כזה בלעלי. אני לא אלק ללישכת ראשיה-ממשלה למסור את ההזמנה לפרס הזה!" היא אמרה את הדברים כועס רב, מתוך כאב-לב אמיתי. חשה ברע וביקרה שה לשוב מוקדם יותר לביתה. הנרי כחים בהתייעצות המתוחה, הבינו שרידי ובעלה משתדלים שלא להעניק לפרס הכרה בתפקידו הנוכחי, ולא לתת לו כל כיבוד שהוא. אחר-כך, כשנגרעה, הסבירה אשתו של ממלא-המקום לידידיה, שבעלה והיא ממתנים בכליון עיניים לריר טאציה, ושהדבר מריר שינה מעיניהם. "אינכם מבינים את מעמדו של בעלי בתנועה", אמרה. "רויד לוי ממתין לכל מעידה שלו. יש לו אין סוף בעיות

שולמית שמיר גילתה לידידים מה יחס המישפחה לפרס, לרומאציה ולידיבים במיפלת

פרס ונון-גרמניה

בלתי אמצעי מה באמת קורה אצל השמירים.

כאב-לב אמיתי

ה כל התחיל בחלוקת הכיבודים. שולמית שמיר, שהיא יושבת ראש המועצה הציבורית למען הוקן, חיפשה דרך להבליט את בעלה בארועי הטלת-הרס למען הוקן. שנערכו בשבוע שעבר (ראה מדור שידור). שמיר ידעה שהמדינה המתאים ביותר לכך הוא הטלוויזיה, לכן היא ביקשה שבעלה יישב לצידה באולם תיאטרון ירושלים. שממנו הועבר בשידור ישיר מופע האמנים למען הקשישים.

אבל שמיר לא רצתה שהתאום הסיאמי של בעלה, ראשיה-ממשלה פרס, יגיע גם הוא לתיאטרון, ויגזול מבעלה שניות-מסד יקרות. אבל איך מוחקים ממיקר-הטל-וויזיה את דיוקנו של פרס המוכן להר פיע בו בכל רגע?

שמיר שלחה את מזכירתה, שטילפי נה לאחת המזכירות בלישכתו של ראשיה-ממשלה ומסרה מידע בלתי-מדויק, ממנו ניתן היה להבין בלישכי תו של פרס. שהמדינים אינם חפצים

צופי הטלוויזיה ראו השבוע כי צד פניו של יצחק שמיר מאדימות, כאשר יצא בהתקפה פרועה על ראשיה-ממשלה, אותה הממשלה שבה הוא חבר. שמיר מצא עילה לתקוף את שימעון פרס לפני חברי מרכז חרות בעניין של מה בכך. היה ברור לאותם שנכחו באולם העצמאות בממודת זאב בתל-אביב, ששמיר מנסה בסך-הכל לגייס את אהדת הנוכחים באולם. הבחירות הפנימיות בתנועה, והוועידה המתקרבת, שבה הוא ייאלץ להתמודד על מקומו כמנהיג התנועה ומועמדה לתפקיד ראשיה-ממשלה המרוטץ, גורמות לשמיר למתח רב. לכן אין הוא תמיד שולט ברוחו. ושב אין ימי הכיכרות של קודמו, מנחם בגין.

אך מה מתחולל בבית-מישפחתו של שמיר? האם כל בני הבית נושאים את עיניהם לרומאציה עד כמה חשוב תפקיד ראשיה-ממשלה לשמיר ולאשית, שולמית, למשל?

ברוך כלל, קשה מאוד לקבל תשובות על שאלות כאלה. באחרונה, לגמרי במיקרה, נחשף טפח מהילככי הרוח בביתו של ממלא-מקום ראשי הממשלה ושרי-החוץ. העיתוי לא היה מתוכנן, וכך אפשר היה לבחון באופי